

Pomológia

- **Pomológia:** gyümölcsfajta ismerettan
 - leíró v. részletes pomológia
 - gyakorlati v. részleges pomológia
- **Fajta:** morfológiai bélyegei, gazdasági tulajdonságai alapján elkülönített fajon belüli rendszertani egység

Fajták származása

- **Hazai származású** – Magyar kajszi, Besztercei, Mlotai
- **Honosított, jól adaptálódott** – Jonathan, Idared, Vilmos, Germersdorfi
- **Atlanti klímából származó** – Elstar, Gala,
- **Mediterrán klímából származó** – Granny Smith, Bergeron, Babygold
- **Kontinentális klímából származó** – homoktövis fajták

Fajtaválasztás szempontjai – értékmérő tulajdonságok

Áruérték

- felhasználási cél
- külcsin
- beltartalom
- érési és fogyasztási idő
- tárolhatóság

Termesztési érték

- ökológiai igény
- szárazság-, fagy-, stressz- és betegség tűrés
- növekedési erély
- termőképesség, termőre fordulás ideje, termőkor hossza
- virágzási, termékenyülési, kötődési sajátosságok
- érésmenet
- agro- és fitotechnikai igény
- alany-kompatibilitás
- gépesíthetőség

Alma fajtacsoportok az érési idő szerint

- **Nyári alma** – **08.15. előtt** érik, elhúzódó érés, hullásra hajlamos, nem tárolható, rosszul szállítható
- **Őszi alma** – érés **08.15. és 09. 15. között**, átmenet a nyári és a téli típus között, tél elejéig tárolható
- **Téli alma** – érés **09.15. után**, koncentrált érés, egyszerre leszedhető, jól szállítható és tárolható, közvetlenül szedés után még nem jóízű

Alma fajtahasználatunk múltja

- **50-es, 60-as, 70-es évek:** Jonathan, Starking, Golden hármasa
- **80-as évek:** Idared, Gloster, Mutsu, Jonathan klónok, Jonagold
- **90-es évek:** sok új fajta (Elstar, Gala, Golden klónok, Jonagold klónok, Mutsu, Granny Smith, Earligold, Summerred, Braeburn)
- **2000-es évek eleje:** Jonathan, Red Delicious fajtakör (Red Chief, Gloster), Golden Del. fajtakör, Idared

- **jelenleg:** fajták száma csökkent, fogyasztói igények fontosak

Idared 30%
 Golden Del. fajtakör 20%
 Gala fajtakör 20%
 Jonagold 15%
 Red Del. fajtakör 10%
 egyéb

Jonathan fajtakör

- **Jonathan** – IX/2, rosszul tárolható, bőtermő, fedőszín és méret gondok, jó ízű, ipari felhasználásra (almalé), betegségekre érzékeny, feketefoltosság

klónjai: (VIII/3 – IX/3, 120-150 g) Csány 1 J., J. M41, Naményi J., Szatmárcsekei J., Watson J.

Jonathan fajtakör

- **Idared** – Jonathan hibrid, X/1, jó termőképességű, jól tárolható, nagy gyümölcsű, savanykás, lisztharmatra érzékeny
 - **Jonagold** – Jonathan x Golden D., IX/3-X/1, 4-(10) hónapos tárolás, nagyméretű, viaszos felszín, jó ízű, betegségekre nem érzékeny
- klónjai:** Jonica, Jonagored, Jonagold Wilmuta

Golden Delicious fajtakör

- **Golden Delicious** – IX/3-X/1, ápriliséig tárolható, bőtermő, 140-180 g, édeskés, vékony héjú, varasodásra érzékeny
- klónjai:** Golden Reinders, Goldenir, Lysgolden,
- **Charden** – Golden D. hibrid, X/1, márciusig tárolható, bőtermő, nagy gyümölcsű, viaszos héj, savasabb

Golden Delicious fajtakör

- **Mutsu** – Golden D. hibrid, X/1-2, márciusig tárolható, közepes termőképességű, igen nagy méretű, jó ízű, tárolás során besárgul
 - **Elstar** – Golden D. hibrid, IX/1-2, februárig tárolható, 160-200 g, lédús, aromás, narancsvörös, hőségre érzékeny
- klónjai:** Red Elstar

Gala fajtakör

- **Gala** – Golden D. hibrid, VIII/3-IX/2, bőtermő, 130-170 g, narancsvörös, vörös, édes, varasodásra érzékeny
- klónjai:** Royal Gala, Gala Must, Mondial G., G. Galaxy

Red Delicious fajtakör

- **Starking Delicious** – IX/3-X/1, márciusig tárolható, bőtermő, édeskés, kásásodik, erős növekedésű, magház penészesedésre és varasodásra hajlamos
- **Starking klónjai:** Starking Nm 47, Starking Nm 251
- **Red Delicious klónjai:** (150-200 g) Starkrimson D., Redspur D., Wellspur D.
- **Red Chief** - IX/3, 130-170 g, kissé csikozott, mélypiros, savas, jó ízű

Egyéb fontosabb almafajták

- **Braeburn** – X/2, nagy gyümölcsű, szüreti időpontra érzékeny, téglapiros matt fedőszín, nagyon kemény, lisztesedik
- **Granny Smith** – X/2-3, jól tárolható és szállítható, bőtermő, nagy gyümölcsű, zöld, viaszos, nagyon kemény, savanykás
- **Red Rome Van Well** – X/2, jól tárolható és szállítható, nagy gyümölcsű, vastag viaszos héj, élénkpiros fedőszínű, rendszeresen és jól terem

Körtefajták

Érés idő szerint: nyári, őszi, téli

Clapp kedveltje (nyári)
 Vilmos (nyári)
 Bosc kobak (őszi)
 Packham's triumph (őszi)
 Conference (őszi)
 Hardenpont (téli)

Őszibarackfajták

Csoportosításuk lehetséges: érés idő, héjfelület, hússzín, magvaválóság, felhasználás szerint.

- **Sárga húsú, molyhos felületű fajták:** Babygold 6, Redhaven, Suncrest,
- **Fehér húsú, molyhos felületű fajták:** Champion, Sringtime, Michelin, Remény (lapos)
- **Nektarin (csupasz felületű) fajták:** Flavortop, Andosa, Orion, Red June,

Kajszfajták

Magyar kajszi, Gönci magyar kajszi, Ceglédi óriás, Korai zamatos, Harmat, Bergeron

Szilvafajták

Besztercei, Stanley, Cacanska lepotica, Bluefre, President, Althann ringló, Zöld ringló

Meggyfajták

Cigánymeggy 7, 59, Pándi, Újfehértói fürtös, Érdi bőtermő

Cseresznyefajták

Germersdorfi, Szomolyai fekete, Katalin, Bigerreau Burlat

Diófajták

Milotai bőtermő, Alsószentiváni 117, Ukrán óriás

Mogyorófajták

Barcelona, Bollwilleri csoda, Cosford

Mandulafajták

Tétényi bőtermő, Tétényi rekord

Gesztenyefajták

Nagymarosi 22, 37; Iharosberényi 29, 57

Szamócafajták

Marmolada, Elsanta, Lambada, Korona

Málnafajták

Dorka, Malling exploit, Fertődi Vénusz, Julcsi, Fertődi zamatos,

Ribiszkefajták

piros: Dévényi nagygyümölcsű, Karlstejni piros, Hollandi piros

fekete: Karlstejni hosszúfürtű, Hollandi fekete, Roodknop, Fertődi 1

Köszmétefajták

Invicta, Flavia, Captivator